

2. Чернявський С. С. Злочини у сфері банківського кредитування (проблеми розслідування та попередження): навч. посіб. / за заг.ред. О. М. Джузи. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 264 с.

3. Сатуев Р. С., Шраер Д. А., Яськова Н. Ю. Экономическая преступность в финансово-кредитной системе: монография. Москва, 2008. 272 с.

Заярна Анастасія Олександрівна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
Навчально-наукового інституту заочного
та дистанційного навчання Національної
академії внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри
кримінального права Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент **Бабаніна В.В.**

ПИТНА ВОДА ЯК ПРЕДМЕТ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНИЙ СТ. 188-1 КК УКРАЇНИ

Протягом всього існування незалежної України не втрачає своєї актуальності проблема забезпечення населення якісною питною водою. Свідченням цього навіть є те, що Законом України № 2119-VIII від 22.06.2017 р. до Кримінального кодексу України (далі – КК України) були внесені зміни у зміст та назву ст. 188-1. Зокрема було значно розширено предмет кримінально-правової охорони ст. 188-1 КК України: окрім викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання, кримінальна відповідальність уже передбачається за такі діяння і щодо води, як гарячої так і питної. Тобто предметом цього злочину є: 1) питна вода; 2) гаряча вода; 3) електрична енергія; 4) тепла енергія. Правильне розуміння предмета злочинного посягання слугує основою для обґрунтованих рішень щодо застосування норм [4], тому розглянемо більш детально питну воду як предмет злочину, передбачений ст. 188-1 КК України.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», питна вода – вода, призначена для споживання людиною (водопровідна, фасована, з бюветів, пунктів розливу, шахтних колодязів та каптажів джерел), для використання споживачами для задоволення фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб, а також для виробництва продукції,

що потребує її використання, склад якої за органолептичними, мікробіологічними, паразитологічними, хімічними, фізичними та радіаційними показниками відповідає гігієнічним вимогам. Питна вода не вважається харчовим продуктом в системі питного водопостачання та в пунктах відповідності якості питної води. Виробництво питної води – забір води з джерел питного водопостачання та/або доведення її якості до вимог на питну воду [6]. Крім того, відповідно до ст. 7 зазначеного Закону, держава повинна гарантувати захист прав споживачів у сфері питної води та питного водопостачання шляхом забезпечення кожної людини питною водою нормативної якості в межах науково обґрунтованих нормативів питного водопостачання залежно від району та умов проживання. Тобто держава гарантує право людини на питну воду як право споживача, а не як природне благо, котре належить кожній людині від народження.

Право людини на питну воду з правової точки зору можна визначити як юридичну можливість особи використовувати доступні запаси води питної якості для задоволення особистих потреб; при цьому таке право повинно охоронятися і захищатися державою на рівні з основними конституційними правами. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН A/RES/72/178 «Права людини на безпечну питну воду і санітарію» від 19.12.2017 визнала право на безпечну і чисту питну воду і санітарію як право людини, що має першорядне значення для повноцінного життя і повного здійснення всіх прав людини, а також визначила, що право людини на безпечну питну воду означає право кожної людини без будь-якої дискримінації мати доступ до достатнього обсягу безпечної, придатної до споживання, фізично доступної та недорогої води для особистих і побутових потреб.

До джерел питних вод належать зосереджені виходи (наприклад, ключі, гейзери, джерела) підземних вод, які використовуються для забору питної або лікувальної, сировинної води з різною технологією її обробки та зберігання [2, с. 645]. Водним джерелом, зрозуміло, є водний потік, що тече з глибини (зі скважини) землі, ключ [3, с. 556]. Прісні підземні води широко використовуються як джерела питного водопостачання для населення.

Особливе місце в водному законодавстві належить питанням якості питної води. Необхідно відмітити, що безпечна питна вода, яка споживається населенням одна з умов дотримання і реалізації конституційно закріпленого суб'єктивного права на екологічну безпеку, адже вода є складовою довкілля, безпечність якого забезпечується названим правом [7, с. 106]. Характерним для правовідносин щодо безпеки питної води, яка подається в житлові будинки є встановлення в

Україні Державних санітарних правил і норм «Вода питна», затвердженими наказом МОЗ від 23.12.1996 р. № 383 [1]. Гігієнічні вимоги до якості води централізованого господарсько-питного водопостачання, згідно яких вода повинна бути безпечна в епідемічному відношенні, мати нешкідливий хімічний стан, сприятливі органолептичні властивості та радіаційну безпеку.

Враховуючи те, що сучасне виробництво майже неможливе без забруднення водних об'єктів, то для зменшення до мінімуму шкідливого впливу такого забруднення встановлені ліміти гранично допустимого скидання забруднюючих речовин – маса речовин у зворотній воді, що є максимально допустимою для відведення за встановленим режимом даного пункту водного об'єкта за одиницю часу [5]. Цікаво, що такі ліміти розраховуються таким чином, щоб їх сумарна маса не призвела до перевищення гранично допустимої концентрації речовин у воді – рівня концентрації, вище якого вода вважається не придатною для конкретних цілей водокористування [5].

Тому є доцільним комплексно та всебічно розв'язати більшість соціально-економічних та екологічних проблем населення у сфері питної води та питного водопостачання, створити стабільний ринковий механізм регулювання правових відносин у цій сфері, забезпечити створення інтегрованої системи органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з управління комунальним господарством, удосконалити економічні і правові відносини у цій сфері.

Достатньо вагомим чинником, який впливає на державне управління в сфері водозабезпечення міського населення є законодавче регулювання його розвитку. Основою правовідносин в галузі державного управління використанням і охороною водних ресурсів є норми природоохоронного законодавства, визначені Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища». Сьогодні діють закони України, які є основою розвитку водозабезпечення населення, зокрема: «Про житлово-комунальні послуги» від 9.11.2017 р. № 2189-VIII, «Про Загальнодержавну програму «Питна вода України» від 3.03.2005 р. № 2455-IV, «Про питну воду і питне водопостачання» від 10.01.2002 р. № 2918-III. В Законі України «Про питну воду та водопостачання» [6] відображені основні принципи державної політики в сфері питного водопостачання, а саме наближення національних стандартів і нормативів якості питної води, а також засобів вимірювання і методів оцінки до відповідних стандартів і методів, адаптованих в Європейському Союзі.

Отже, питна вода як предмет злочину, передбачений ст.188-1 КК України – це вода, призначена для споживання людиною

(водопровідна, фасована, з бюветів, пунктів розливу, шахтних колодязів та каптажів джерел), для використання споживачами для задоволення фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб, а також для виробництва продукції, що потребує її вдосконалення склад якої за органолептичними, мікробіологічними, паразитологічними, хімічними, фізичними та радіаційними показниками відповідає гігієнічним вимогам. Питна вода не вважається харчовим продуктом в системі питного водопостачання та в пунктах відповідності якості питної води.

Список використаних джерел

1. Державні санітарні правила і норми «Вода питна». Гігієнічні вимоги до якості води централізованого господарсько-питного водопостачання»: наказ МОЗ від 23.12.1996 р. № 383. *Офіційний вісник України*. 1997. № 16. С. 131.
2. Дудоров О. О. Коментар до ст. 242 КК України. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5.01.2001 р. / за ред. Мельника М. І., Хавронюка М. І. Київ: Каннон, 2001. С. 644–648.
3. Ожегов С. И. Словарь русского языка. М.: Рус. язык. 1987. 750 с.
4. Панов М. І., Олійник П. В., Спірні питання відмежування злочинів проти власності від злочинів проти довкілля. *Юридична Україна*. 2013. № 2. С. 88–93.
5. Правила охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами: постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.1999 р. № 465. *Офіційний вісник України*. № 13. Ст. 518.
6. Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення: Закон України від 10.01.2002 р. № 2918-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2918-14>
7. Yevstihnieiev A. S. Pravove rehuliuвання zabezpechennia pytnoiu vodoiu naselennia. *Aktualni problemy pravovoho rehuliuвання ahrarnykh, zemelnykh, ekolohichnykh vidnosyn i pryrodokorystuvannia v Ukraini ta krainakh SND: mater. Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Lutsk, 10-11 veres. 2010 r.)*. Lutsk, Ukraine. p. 286–290.